

nado, da bode Avstrija usmilila se tudi teh revežev ter rešila jih iz večstoletnega barbarstva, ker ona je k temu poklicana najbolj — že zavoljo svojih lastnih interesov ali v svoj prid, pa tudi po zgodovinskih pravicah; zato on misli, da bo res tudi zopet prisvojila si omenjeni deželi. Pravico Hrvaške do njih pa je dokazal s sledečimi zgodovinskimi črticami.

Od starodavnih časov že ste Bosna in Hercegovina zemlja Hrvaška. Poklicani po cesarji Herakliji so zasedli Hrvatje v 6. stoletji deželo, iztrebivši Avare. Po spisih iz leta 1080. je zgodovinsko dokazano, da je bil ban Bosniški onih 7 Hrvaških eden, ki so gospodarili po posameznih deželah kraljevine Hrvaške in kot volilni knezi volili Hrvaškega kralja. Ko je zamrla kraljeva rodovina Hrvaška, so izvolili Hrvatje si Ogerskega kralja Kolomana ter ga kronali leta 1102. za kralja Hrvaške, Dalmacije in Bosne.

Tako je bilo do leta 1356., ko je bil Tvrtko „po milosti kralja Ludovika“ imenovan za bana Bosniškega. Z dovoljenjem kralja Ogersko-hrvaškega, ki si je pridržal najviše gospodstvo (*dominum supremum*), se je Tvrtko v Milosevu kronal za kralja Bosniškega, češ, da more s tem proti sosednji Srbiji zadobiti več veljave in krepkeje braniti se Turkom. Sin in naslednik njegov Štefan je s slovesno pogodbo v Djakovu leta 1393. potrdil nadgospodstvo kralja Sigismunda in njegovih naslednikov, na to mu je Sigismund podelil kraljevo oblast Bosniško za čas njegovega življenja. Isto tako je pripoznal tudi Ostoja, Štefanov naslednik, nadgospodstvo Ogersko-hrvaških kraljev.

Leta 1444. je Štefan Kozaka, poveljnik v Humu Bosniškem, privzel si naslov „Herzog“ (vojvoda) in od takrat ima Hum ime „Hercegovina“. Čeravno je Stefan svoj naslov „Herzog“ (vojvoda) sprejel od cesarja Friderika IV., vendar to ni nič spremenilo njegovega od Ogersko-hrvaškega kralja odvisnega stanú; sin in naslednik njegov Vladislav se nahaja o Turških vojskah med podložnimi poveljniki kralja Matije Korvina.

Ko so Turki večidel Bosne in Hercegovine si prisvojili, pa zopet zgubili, imenoval je kralj Emeriha Zapolyo za bana Dalmatinskega, Hrvaškega in Bosniškega in je dobil ob enem od Rimskega papeža dovoljenje, da so se dohodki priporata Avranskega smeli rabiti za brambo Bosne.

Potem so bili neprenehoma boji s Turki z različno srečo; slednjič je o miru, sklenjenem l. 1503. v Budi, sultan Posavino, Jajce, Imotsko, Mostar, Livno, Travnik in Dubrovnik pri Serajevem dal zopet kralju Ogerskemu in Hrvaškemu nazaj. Po daljnih vojskah so Turki za časa miru v Karlovcu Bosno do Tuzle dali cesarju Avstrijskemu in kralju Ogerskemu nazaj kot „nazajpridobljeno zemljo“ (*terrenum reoccupatum*); pa ta vnovič pridobljena zemlja je šla l. 1739. o miru v Belgradu zopet v zgubo. Leta 1788. je Lavdon vnovič vzel Belgrad, Berbir in Šabac. Cesar Jožef II. je nameraval osvoboditi vso Bosno in Hercegovino in pridobiti ji svojemu cesarstvu; al ta namen se je razbil zato, ker je Turčija zvezala se s Prusijo. Kmalu potem je umrl cesar Jožef II. in o miru v Siščevi (Sistovi) je dobilo Ogersko-hrvaško kraljestvo sedanje meje. Avstrijsko-Ogerski državi pa je ostal le naslov „varuhinje katoliških kristjanov v Turčiji in sv. groba v Jeruzalemu.“ —

To so v kratkem važnejše zgodovinske točke, ki pričajo, da ste Bosna in Hercegovina od starodavnih časov bili Hrvaška zemlja, da so ji Hrvatje pridobili in branili s svojo krvjo... Polovica naroda Hrvaškega pričakuje že 250 let pomoči od države, da bi se dobila nazaj ta zemlja deželi, s katero je

bila zvezana nekdanj in od katere je bila odtrgana poroparski roki Turških barbarov.

Mnogovrstne novice.

* Častna sablja Abdul-Kerima, katero so mu „bratje“ Magjari darovali, je zdaj v nevarnosti, da pride v roke ruske in celó v roke velikega kneza Nikolaja. Abdul-Kerim je neki tak siromak postal, da ne more ne sebe ne svoje rodovine preživiti; zato je v tej stiski zastavil ta magjarski dar nekemu Grku. Grk pa, ki ne vé, kaj bi počel z mrtvo sabljo, hoče jo prodati, ker se ne nadeja, da jo bo ubogi Abdul-Kerim rešil. Neki Rus je zvedel za to in hoče sabljo kupiti, da jo pokloni velikemu knezu Nikolaju. Ali ni to čudna igra osode?

* Nasledki Bizmarkovega „kulturkampfa“ so do sedaj že sledeči na Prusko-nemškem. Od 12 škofov so ostali na Pruskem zdaj le 4, namreč v Kulmu, Erm-landu, Hildesheimu in Osnabrücku. Od 11. maja 1873. leta je od 793 fará škofije Kolonjske do septembra lanskega leta izpraznjenih bilo 117, — v škofiji Trierski do konca lanskega leta 148, do januarja letošnjega leta 150, — v Münsterski škofiji 70, — v Paderbornski 68, — v Hildesheimski 16, — in v Poznansko-Gnjezenski 82 praznih fará. V škofiji Münsterski je vrh tega izpraznjenih še 52 podfar, skupaj 122, po takem je v vseh teh škofijah praznih 1193 duhovnij. V to statistiko pa ne spadajo še tisti menihi, ki so morali po samostanski postavi samostane zapustiti.

* Duhovna noša na ulicah v kantonu Genevskem v Švajci prepovedana! Genevska postava (*Genfer Gesetz*) prepoveduje duhovnom, da se ne smejo na ulicah v duhovni obleki prikazati. Nedavno je bil zato opat Paradis poklican pred sodnijo obdolžen, da se je v Genevi na ulicah prikazal v svoji duhovni obleki, češ, z dolgo suknjo in s klobukom s širočimi okraji. Opat ni tajil širocega klobuka, suknja pa ni bila suknja, ampak črna svilnata površna obleka. Konec cele sodnijske obravnave je bil vendar na veselje vseh pričujočih ta, da je bil opat nedolžen spoznan, kajti sodniki niso našli nobenega paragrafa v postavi, s katero širokostjo klobukovih okrajev postane klobuk duhovni in s katero dolgostjo suknja duhovna. — Tudi to kaže smešnost onega „kulturkampfa“, ki je z Bizmarkovim v žlahti.

Naši dopisi.

Iz Rusije 9. marcija. —η. (Konec.) — Primerite z Ruskim duševnim življenjem življenje drugih Slovan-skih narodov, pa ne bo težko uganiti, komu je treba bližati se. Dobro mi je še v spominu, kako smo nekdanj mladi ljudje duhtali in premišljevali, kako bi se dal vpeljati vseslavjanski jezik. Eni so mislili, da bi se morali vsi poprijeti cirilice, ker jo rabi večina Slovanov, drugi pa, da latinice, ker je bolj okrogla in prijetna za oči. Al z občnimi črkami ne bilo bi še občnega slovanskega jezika. Bili so spet taki, ki so trdili, da je iti za nekoliko vekov nazaj ter vse začeti z nova zidati na staroslovenskem temelji, drugi pa, da se je treba držati sedanjosti, vendar pa, da manj omikani vzhod se mora bližati k bolj omikannemu zahodu. Take priproste čenče izvirale so iz mladenčevske nevednosti. In vseh teh sanjarij ni v meni ostalo niti pičice več. Na njihovo mesto je stopilo trdno prepričanje, da vseslavjanski jezik je mogoč v daljni prihodnosti, in pot k njemu je le ena: ne hoditi nazaj k staroslovenščini, a tudi ne vzajemno bližanje slabih